GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 20. *Vinerĭ 25 Ianuariu (6 Februariu)* **1885.**

Braşovŭ, 24 Ianuariu (5 Febr.) 1885.

Adversarii némului nostru arŭ dorí sĕ nu întêlnéscă decâtŭ Românĭ ignoranţĭ, servilĭ, lipsiţĭ de consciinţa propriei demnităţĭ, fără dorinţe şi aspiraţiunĭ nobile, fără sêmţemêntulŭ puternicŭ de solidaritate faţă cu interesele de viaţă ale ginţii lorŭ. Atuncĭ póte nu s'ar mai turburá şi înverşuná, când arŭ avea de a face cu ei, ci celŭ multŭ i-arŭ priví c'unŭ dispreţŭ suveranŭ şi cu órecare tonŭ de compătimire arŭ esclamá: nenorocitŭ poporŭ, rassă próstă şi ignorantă!

Sĕ nu le facemŭ pe voiă adversarilorŭ noştri, ci sĕ luptămŭ toţĭ din tóte părţile pentru deşteptarea şi luminarea poporului nostru, pentru apĕrarea românismului, sĕ stăruimŭ din tóte puterile ca sĕ se împlinéscă ceea ce ne-au lăsatŭ cu limbă de mórte protopărinţii noştri şi mintea sĕ lumineze naţia românéscă, mintea sĕ se aşeḍe la vatra ţĕranului, sĕ pórte córnele plugului lui şi sĕ taiă brazdele în pământŭ.

Omulŭ cu mintea luminată face minunĭ, subjugă materia şi silesce forţele naturei ca sĕ-i servéscă, pe când omulŭ ignorantŭ este robŭ alŭ materiei şi robŭ alŭ ómenilorŭ luminaţĭ, carĭ îlŭ esploatéză în folosulŭ lorŭ propriu. Astăḍĭ indiviḍii singuraticĭ, de arŭ fi ca şi nisce uriaşĭ de tarĭ, nu mai potŭ dá pepţŭ cu forţele ce le-a creatŭ şi ce le conduce sciinţa, cu instrumentele şi maşinele perfecţionate ale timpului modernŭ. De aceea este de lipsă ca la orice întreprindere forţele fisice şi intelectuale ale indiviḍilorŭ sĕ se asocieze şi sĕ se aplice metodele cele mai raţionate de progresŭ.

Pe câmpulŭ asociaţiunilorŭ trebue sĕ concentrămŭ tótă activitatea nóstră cu atâtŭ mai vêrtosŭ cu câtŭ tocmai pe acestŭ câmpŭ ne vedemŭ combătuţĭ mai tare din partea contrarilorŭ noştri. Spiritulŭ de asociaţiune sĕ-lŭ desvoltămŭ şi sĕ-lŭ cultivămŭ mereu în poporulŭ nostru.

Dacă în comunele nóstre sătescĭ arŭ esistá asociaţiunĭ economice şi arŭ fi desvoltatŭ cum se cuvine spiritulŭ solidarităţii, nu amŭ auḍí ḍilnicŭ atâtea plângerĭ jalnice că ómenii nu-şĭ potŭ plăti nicĭ dările şi nu arŭ mai fi aşa uşorŭ lucru pentru speculanţii erei actuale, de a vinde vitele şi moşiile ţĕranului românŭ pentr'unŭ preţŭ de nimicŭ. Atuncĭ arŭ sări în ajutorŭ unulŭ altuia, celŭ ce are stare arŭ împrumutá pe celŭ lipsitŭ, ear celŭ ce are carte şi cunoscinţe de dreptŭ ar învĕţa pe ţĕranŭ cum sĕ se apere în contra vampirilorŭ de totŭ soiulŭ.

Prin asociaţiunĭ se póte combate şi rĕulŭ celŭ mare alŭ necumpĕtului în beutura de vinarsŭ, care a ajunsŭ a fi o calamitate mare pentru sătenii noştri. Ele potŭ avé de scopŭ desvoltarea, cultivarea spiritului de păstrare şi de moderaţiune în poporŭ.

In mii de privinţe ţĕranulŭ românŭ arŭ fi scutitŭ de calamităţĭ şi de înrîurinţe rele décă fiii luminaţĭ ai poporului arŭ jertfi totŭ pentru a sări în ajutorulŭ lui, ca salvându-lŭ pe elŭ sĕ se salveze viitorulŭ lorŭ propriu.

Unde va încăpé a domnĭ spiritulŭ asociaţiunei şi alŭ solidarităţii între fraţii de unŭ sânge, acolo nu se vorŭ mai puté încuibá lipitorile nicĭ alte bidigănii, carĭ rodŭ la tulpina nóstră naţională.

Este absolutŭ necesarŭ ca sĕ ne ocupămŭ seriosŭ de grava cestiune cum sĕ venimŭ mai curêndŭ şi mai sigurŭ în ajutorulŭ ţĕranului românŭ, care părăsitŭ şi urgisitŭ de toţĭ numai dela fii luminaţĭ ai naţiunei sale mai póte spera unŭ sprijinŭ, unŭ ajutorŭ. Sĕ studiămŭ dér bine acéstă cestiune, sĕ căutămŭ mijlóele de scăpare şi după ce le vomŭ aflá sĕ le şi aplicămŭ grabnicŭ şi cu energiă.

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Mai ḍilele trecute, după ce se terminà derbaterea bugetului în parlamentulŭ unguresců, se rĕpeḍiră până la Viena ministrii unguresci Tisza, Szapary şi Bedecovicĭ după cum ḍice „Presse“ nu în causele politice subversante, ci spre a face curtenirile îndatinate cu începutulŭ anului la membrii casei împĕrătescĭ, carĭ se află în Viena. Se susţine susŭ şi tare, că călĕtoria miniştrilorŭ nu stă nicĭ într'o legătură cu aducerea unei legĭ în contra socialiştilorŭ. Incercările diplomatice n'au fostŭ pentru de a se codifica o lege ca cea austriacă în contra anarchiştilorŭ şi socialiştilorŭ, ci numai de a se încheia unŭ tractatŭ de estrădare ca celŭ dintre Prusia şi dintre Rusia. In contra unui tractatŭ de estradare ar face Tisza mare resistenţă.

*

Generalulŭ Catargiu, unchiulŭ regelui Milanŭ, sĕ se fi dusŭ cu-o misiune însemnată la Petersburg. Cercurile bine informate voescŭ a sci că acéstă călĕtoriă stă în legătură cu visita prinţului de Battenberg şi că generalulŭ Catargiu va avé sĕ mijlocéscă o apropiere între curtea din Serbia şi între cea din Petersburg. In timpulŭ din urmă s'au ivitŭ în cercurile ministeriale şi diplomatice nisce lucrurĭ, ba şi presa oficiósă sêrbéscă a luatŭ o atitudine, care ne face a crede că în politica sêrbéscă sĕ pregătesce o schimbare, care stă în legătură cu evenimentele din Macedonia şi cu curentulŭ favorabilŭ ce sĕ manifestéză în Macedonia pentru Serbia.

*

In 2 Februariu n. propuse în parlamentulŭ francesŭ la desbaterea bugetului cultelorŭ Paulŭ Bert unŭ articulŭ suplementarŭ, ca sĕ se vêndă bunurile imobile, ce aparţinŭ cultului şi nu sunt specificate în concordatŭ, în favorulŭ caselorŭ scolare. Ministrulŭ de justiţiă combătu cu tótă energia acéstă propunere, arĕtândŭ, că esecutarea ei va întêmpina marĭ greutăţĭ şi adause, că ar fi unŭ lucru nedreptŭ, de-a deposeda episcopii şi seminarele de bunurile lorŭ, după ce le-au stăpânitŭ peste 80 de anĭ. Acésta ar fi pentru republică o adevĕrată, declaraţiune periculósă de resboiu. Nu trebue sĕ uitămŭ că în Francia catolicismulŭ este o putere de care trebue sĕ se ţină contŭ. Propunerea lui Bert a fostŭ respinsă cu 274 de voturĭ contra la 180 de voturĭ şi s'a primitŭ bugetulu estraordinarŭ.

*

După o telegramă dela 2 Februarie n. din Varna a ḍiarului „Daily News“, Pórta a adresatŭ o circulară cătră tóte puterile prin care protestéză în contra orĭ cărei ocupaţiunĭ a unui portŭ în Marea roşiă. Pe guvernulŭ italianŭ nicĭ capulŭ nu-lŭ dóre de protestulŭ Porţii, care l'a adresatŭ tuturorŭ puterilorŭ europene, pentru că a cutezatŭ sĕ ocupe unele puncte pe lângă marea roşiă. Pórta otomană are tótă dreptatea, dér ce-i folosesce dreptatea, pentru că aḍĭ ca şi altădată poţĭ murĭ cu buna dreptate, décă n'ai puterea şi energia necesară, ca sĕ-ţĭ aperĭ drepturile, ce ţi le calcă alţii.

—o—

Procesulŭ de pressă alŭ „Tribunei.“

Sibiiu, 5 Februarie n. 1885.

La 3 Februariu n. s'a pertractatŭ procesulŭ „Tribunei“ — în limba germană — înaintea curţii cu juraţĭ. Publicŭ a asistatŭ în numĕrŭ mare.

Tribunalulŭ a fostŭ compusŭ din consilierii de tribunalŭ: Janosy preşedinte, Roşca şi Hatfuludy votanţĭ, Dr. Albert Haupt notarŭ. Acusaţiunea a susţinut'o viceprocurorulŭ Tribus, ér apĕrarea advocatulŭ Franz Frühbeck.

Juraţii traşĭ la sorţĭ au fostŭ: Josef Schuster, Johann Demeter, Josef Winkler, Johann Farkas, Johann Zaharias, Josef Konnert, Johann Hager, Michael Bachholzky, Georg Bartmes, Friederich Zink, Friederich Theiss şi Josef Wagner. Juraţĭ suplenţĭ au fostŭ Friedrich Zacharias şi Ludwig Uelessy.

Acusaţii Iónŭ Slavicĭ, directorulŭ „Tribunei“ şi Corneliu Popŭ Pĕcurarŭ, redactorulŭ responsabilŭ suntŭ daţĭ în judecată pentru articolulŭ din Nr. 175 alŭ „Tribunei“ dela 30 Noemvre 1884. Articolulŭ de fondŭ tractéză despre procesulŭ Kleeberg-Marlin, care — ḍice numitulŭ ḍiarŭ — s'a pertractatŭ în limba maghiară într'unŭ oraşŭ germanŭ, unde s'a serbatŭ alŭ şéptelea centenarŭ alŭ aşeḍării Germanilorŭ în Ardélŭ.

Actulŭ de acusaţiune incriminéză următórele alineate:

Acum Maghiarii au pusŭ alternativa: orĭ piere totŭ ceea ce nu e Maghiarŭ de pe pămentulŭ acesta orĭ se desfiinţéză statulŭ ungarŭ.

O viaţă trebue neapĕratŭ sĕ se stingă, orĭ a nóstră orĭ a Ungariei; altŭ sensŭ încâlcările nu potŭ sĕ aibă. Căcĭ orĭ suntemŭ noi dimpreună cu Saşii prea slabĭ, prea nemernicĭ, ca sĕ ne putemŭ susţiné în lupta cu Maghiarii, orĭ suntemŭ împinşĭ în modŭ fatalŭ la o duşmăniă órbă contra statului ungarŭ şi trebue neapĕratŭ sĕ pândimŭ ocasiunea de a-lŭ sguduí din temelii, sĕ-i căutămŭ pretutindenea duşmanii, ca sĕ ne unimŭ cu ei, sĕ ne silimŭ sĕ li facemŭ duşmanĭ pretutindenea unde străbatemŭ.“

Suntŭ loviţĭ de cea mai deplină orbiă Maghiarii, décă n'o înţelegŭ acésta şi nu se temŭ mai alesŭ când e vorba, nu de noi, carĭ avemŭ în cósta nóstră pe „miculŭ“ statŭ românŭ, cum îlŭ numescŭ ei, ci de Germanii, carĭ represêntă aici la noi hotarele Orientului; causa culturală a acelui mai puternicŭ dintre popórele Europei şi a singurului, care i-a susţinutŭ pe Maghiarii în actuala fasă a desvoltării lorŭ istorice.“

Actulŭ de acusaţiune susţine, că numitele alineate din articulŭ aţîţă în contra statului ungurescŭ şi a întocmirilorŭ constituţionale ale Ungariei.

Iónŭ Slavicĭ ḍice că e acusatŭ de a fi abusatŭ de libertatea cuvêntului. Dumneḍeu i-a datŭ cuvêntulŭ, ér statulŭ dreptulŭ de a vorbi liberŭ. Dacă a făcutŭ abusŭ de acestŭ darŭ, atuncĭ e unŭ omŭ rĕu şi ar fi o binefacere dacă în viitorŭ ar fi impedecatŭ de a urma aceste rele înclinărĭ. Dar n'are consciinţă că vrea sĕ facă rĕu, şi e posibilŭ că face rĕu voindŭ a face bine. Îşĭ descrie apoi viaţa, arată că a trăitŭ între Maghiarĭ, carĭ îlŭ iubeu. Ca copilŭ deja şi-a perdutŭ consciinţa de rassă, obicinuindu-se a vedea în omŭ numai pe omulŭ. Devine înse nervosŭ, când vede că unŭ omŭ vrea sĕ stórcă celuilaltŭ limba sa, simţĕmintele sale, conducerea sa fără vre-unŭ folosŭ nicĭ pentru publicitate, nicĭ pentru viaţa privată, nicĭ pentru viaţa comună. Apĕrândŭ părţile incriminate din articulŭ, ḍice că întréga opiniune publică a fostŭ neliniştită, fiindcă s'a pertractatŭ procesulŭ celorŭ doi ucigaşĭ în limba maghiară pe care ei n'o înţelegeu. E o nedreptate când unŭ omŭ nu se póte apĕrá. Elŭ nu cunósce legea, care înlocuesce acolo limba germană prin cea maghiară. Admiţên'lŭ că esistă, cine póte lua cetăţênului dreptulŭ d'a o găsi rea? Prin acésta nu va sĕ ḍică a aţîţa. Acela va face bine acestei ţĕrĭ, care va desfiinţa acéstă lege şi o va înlocuí prin alta. Acesta e spiritulŭ în care s'a scrisŭ articululŭ.

Viceprocurorulŭ Tribus motivéză acusaţiunea. Citesce din articulŭ cuvintele: „Trebue neapĕratŭ sĕ pândimŭ ocasiunea d'a-lŭ sguduí (statulŭ ungarŭ) din temelii, sĕ'i căutămŭ pretutindinea duşmanĭ, ca sĕ ne unimŭ cu ei etc.“ şi 'ntrébă, dacă mai e trebuinţă de comentarŭ? Pe lângă aceea se miră de lipsa de logică a articulului. Autorulŭ articulului caută duşmanĭ statului peste graniţe, căcĭ altfelŭ n'ar fi ḍisŭ, ca de partea Romanilorŭ este numai mica România, ér de partea Germanilorŭ stă marea Fermaniă. E permisŭ într'unŭ statŭ constituţionalŭ sĕ se unéscă partidele ca sĕ rĕstórne unŭ sistemŭ, unŭ guvernŭ momentanŭ, pe cale legală, dar statulŭ trebue sĕ fie sfântŭ pentru orĭ-care cetăţénŭ. Situaţiunea este aceeaşĭ ca şi a foiei românescĭ din ḍilele trecute. Elŭ cere ca juraţii sĕ declare vinovaţĭ pe amêndoi acusaţii.

Iónŭ Slavicĭ face unele observărĭ la acusaţiunea ce i-se face. Elŭ crede că e în interesulŭ statului şi a naţiunei maghiare sĕ-şĭ câştige simpatii în Germania şi în Romania — căcĭ de aceste ţĕrĭ este vorba. Dar dacă acum unŭ Românŭ se duce la Bucurescĭ şi e întrebatŭ: cum vĕ merge? ca omŭ de onóre va rĕspunde: rĕu!

Totŭ astfelŭ Sasulŭ în Viena. Nicĭ unulŭ nu póte ḑice: ne merge minunatŭ de bine în Ardélŭ! E datoria omului sĕ arate pe faţă periculŭ. Acésta a fŭcut'o şi cere achitarea.

Corneliu Poppŭ Pĕcuraru arată, în limba română, că nisuinţele de maghiarisare nascŭ din îngrijirea maghiarismului pentru viitorŭ şi din simţĕmêntulŭ de slăbiciune. Dar celelalte popóre şi mai cu sémă numerosulŭ poporŭ alŭ Românilorŭ nu suntŭ datóre sĕ se lase a fi jertfa acestei temerĭ. Articululŭ încriminatŭ atrage numai atenţiunea guvernului d'a nu mai merge pe periculósa cale a politicei lui de naţionalitate.

Apĕrătorulŭ Frühbeck ḑice, că la procesulŭ de pressă dela 15 Decemvre acusatorulŭ atrăgea atenţiunea, că de doi anĭ de ḑile până în aceea ḑi n'au mai apărutŭ juraţii în intea barei, voindŭ sĕ arate cu câtă cruţare procede guvernulŭ faţă cu pressa, şi aducea acésta ca motivŭ pentru învinovăţirea acusatului. Iată acum abía şépte sĕptămânĭ trecute şi juraţii éraşĭ suntŭ chemaţĭ a'şĭ da votulŭ într'unŭ procesŭ de pressă. Trecêndŭ la actulŭ de acusaţiune, ḑice că imputarea ce se face atriculului, cumcă face oposiţiune întrebuinţării limbei oficiale maghiare, e nedréptă. Articululŭ nu luptă în contra întrebuinţării legale a limbei oficiale maghiare, ci în contra împrejurării, că întrebuinţarea limbei materne se eschide chiar şi în casurĭ, în care legea permite. Aci citéză rescriptulŭ M. Sale din 1866 şi rĕspunsulŭ lui Franz Deak, prin care se asigurau drepturile naţionale ale Nemaghiarilorŭ, atâtŭ în privinţa limbii şi naţionalităţii lorŭ, câtŭ şi în privinţa referinţelorŭ politice. Paragrafŭ 7 din art. de lege 44 din 1868 ḑice anume, că fiecare locuitorŭ alŭ ţĕrii se póte folosi de limba sa la tribunalŭ; în § 9 se ḑice că judecătorulŭ dă resoluţiunea în limba acusaţiunei séu rugăriei etc. Celŭ dintêiu atacŭ în contra acestorŭ hotărîrĭ ale legii s'a făcutŭ în Ardélŭ. Apĕrătorulŭ amintesce mai multe casurĭ. E o crimă prin urmare, a te plânge în contra abusurilorŭ nelegale? E datoria publicistului sĕ lovéscă în dispositiunile ce vatămă interesulŭ publicŭ. Nu trebue elŭ óre sĕ aviseze la consecinţele ce nascŭ din aceste lovirĭ? O aţiţare în contra Uogurilorŭ nu e nicĭ măcarŭ cu unŭ cuvêntŭ în articulŭ. Apĕrătorulŭ îşĭ încheiă pledória cu o citaţiune a lui Stefan Szechenyi, care ḑicea în 1842 în academia unguréscă, că nimenea nu sufere, fără resistenţă, sĕ i-se smulgă unŭ pĕrŭ din capŭ. Cere juraţilorŭ sĕ fie dreptĭ în darea verdictului.

După ce mai reflectéză viceprocurorulŭ şi apĕrătorulŭ, preşedintele tribunalului pune 7 întrebărĭ juraţilorŭ, carĭ după o lungă deliberare dându-şĭ verdictulŭ, tribunalulŭ achită pe acusaţĭ.

Din dieta Ungariei.

In şedinţa dela 1 Februariu s'a desbătutŭ asupra propunerei ministrului de finanţe d'a se înmulţĭ judecătorii la tribunalele financiare.

Raportorulŭ Alexandru Hegedüs motivéză propunerea, ḑicêndŭ că mulţimea restanţelorŭ provine din causa numĕrului nendestulitorŭ alŭ judecătorilorŭ. Propunerea are în vedere interesele contribuabililorŭ, a cărorŭ recursurĭ sĕ se pótă resolvă mai repede.

Adam Lazar ḑice că numĕrulŭ recursurilorŭ provine din causa zelului excesivŭ alŭ organeloru financiare.

Blasius Orban e de aceeaşĭ părere. O îmbunătăţire numai atuncĭ se póte aduce, când va înceta sistemulŭ de dare, care despóiă poporulŭ.

Ludovic Mocsary ḑice că multele instanţe de recursŭ s'au causatŭ prin rĕulŭ sistemŭ de manipulare în ministerulŭ de finanţe. Funcţionarii sunt premiaţĭ pentru procederea lorŭ nedréptă. Ministrulŭ sĕ facă pe acestĭ domnĭ sĕ'nţelégă, că ocupaţiunea lorŭ nu e sĕ jefuiéscă buzunarele contribuabililorŭ. Nu primesce propunerea.

In urma rĕspunsului ministrului de finanţe, propunerea se votéză.

Afacerea catechetului gr. or. din Braşovŭ.

Primimŭ dela Sibiiu o rectificare cu privire la cele ce le-amŭ publicatŭ în acéstă afacere. O reproducemŭ fără comentarŭ:

Sibiiu, 24 Ianuariu 1884.

Domnule Redactorŭ! In articululŭ de fondŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei« din 23 l. c. Nr. 18 s'au strecuratŭ unele erorĭ, carĭ în interesulŭ adevĕrului şi alŭ tuturora pe carĭ îi privesce, suntŭ a se rectifică precum urméză:

Catechetulŭ pentru scolarii greco-orientalĭ românĭ dela scólele publice neortodoxe din Braşovŭ nu s'a alesŭ în Braşovŭ, ci conformŭ statutului organicŭ alŭ bisericei greco-orientale române § 122 pct. 6. s'a denumitŭ din partea consistoriului archidiecesanŭ. Conformŭ acesteia nu s'a aşternutŭ cutare alegere domnului ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică spre întărire, ci în sensulŭ art. de lege XXX din 1883 § 9 acéstă denumire s'a notificatŭ domnului ministru, căruia după acestŭ § alŭ legei îi este reservatŭ dreptulŭ ca din punctŭ de vedere moralŭ şi de statŭ („erkölcsi vagy állami szempontbol«) sĕ nu accepte denumirea.*)

Totŭ în interesulŭ adevĕrului trebue sĕ observŭ, că după cum sunt informatŭ — şedinţa, în care consistoriulŭ archidiecesanŭ şi-a susţinutŭ vederile sale în privinţa persónei denumite, s'a ţinutŭ dela 1-a Ianuariu st. v. încóce, ér dela acésta ḑi începêndŭ presidéză şedinţele consistorialĭ însuşĭ domnulŭ archiepiscopŭ. Urméză de aicĭ că vederile consistoriului în acestŭ meritŭ de sigurŭ că au fostŭ şi cele ale capului archidiecesei.

Tr.

Politica din afară a Rusiei.

»Journal des Débats' din Parisŭ a primitŭ o lungă corespondenţă din Petersburgŭ, fórte interesantă cu privire la politica din afară a Rusiei. Corespondenţa în acelaşĭ timpŭ varsă multă lumină asupra învoielelorŭ făcute la Skiernevice şi după cum mergŭ până acum lucrurile şi după câte s'au scrisŭ de ḑiare, se pare că corespondentulŭ fóiei francese are multă dreptate. Reproducemŭ următórele părţĭ carĭ ni se parŭ mai interesante:

Sĕ revenimŭ la grijile carĭ trebue sĕ-o preocupe într'unŭ modŭ seriosŭ; le vomŭ găsi într'o parte legată şi într'o progresiune constantă, pe Nilŭ, pe marea Egeă, pe Bosforŭ şi la pólele munţilorŭ Afganĭ.

In Cair, Rusia n'are interese personale: ea a urmatŭ acolo pe aliata sa dela Skiernevice, ea îi oferă serviciele sale alŭ cărorŭ preţŭ îlŭ aşteptă aiurea. Unŭ singurŭ punctŭ o atinge, şi într'unŭ modŭ fórte puternicŭ în micele neajunsurĭ ce se facŭ acolo Angliei: neutralisarea canalului de Suez. Totŭ ceea ce póte sĕ restrîngă libertatea comunicaţiunilorŭ englese cu India servesce într'unŭ modŭ directŭ proiectele asiatice; planulŭ este atâtŭ de visibilŭ şi atâtŭ de ameninţătorŭ, încâtŭ negociaţiunile ruse nu potŭ de locŭ spera concesiunĭ asupra acestui obiectŭ; nu le rĕmâne dar decâtŭ sĕ contra-semneze notele Germaniei; ele suntŭ nisce poliţe plătibile în Turcia şi în Asia.

In Turcia situaţiunea afacerilorŭ rusescĭ nu este pré strălucită în momentulŭ de faţă. Amorulŭ propriu naţionalŭ sufere din causa acésta, réua umóre a slavofililorŭ se traduce de câteva sĕptĕmânĭ într'o campaniă de presă de o violenţă neobicĭnuită; d. Aksakovŭ conduce ataculŭ cu obicĭnuita'ĭ cutezanţă; denunţă amăgéla alianţei germane, biciuesce cu epigramele lui înţepătóre cancelaria din Petersburgŭ, strigă că se trădéză interesele slave. Cu dreptŭ sau nu, se încriminéză talentele ambasadorului rusŭ din Constantinopole. Patriarchulŭ ecumenicŭ a datŭ investitura mitropoli'ului Sĕrbiei alesŭ de Austria: acésta este o mare vină. Căile ferate vorŭ fi unite, acésta este o altă vină. In fine, se pare că Bulgarii din Macedonia au fostŭ vătămaţĭ; sciţĭ că nicĭ unŭ sânge nu cere mai multă dreptate dela cerŭ ca sângele bulgarŭ; elŭ are proprietatea de a asurḑĭ Europa şi de a ameţi pe Rusia. Cine suntŭ culpabilii acestorŭ noi atrocităţĭ? Credeţĭ că Turcii? Fără îndoială suntŭ şi ei culpabilĭ; dar după foile ruse; adevĕraţii culpabilĭ sunt iesuiţii. „Nu se vĕdŭ decâtŭ călugărĭ, preoţĭ, congreganiştĭ şi mai cu »sémă iesuiţĭ: sciinţa, literatura, presa, învĕţământulŭ, »totulŭ se află în mânile lorŭ..... Pretutindenĭ banda né»gră oprimeză pe ortodoxĭ; generalulŭ care administréză »Bosnia şi Erţegovina este unŭ afiliatŭ alŭ ei; în tómna »trecută au esitŭ din Bosnia mai mulţĭ iesuiţĭ decâtŭ „soldaţĭ....« Acésta este o mostră din »Novoje Vremja.« Foile din Moscwa suntŭ şi mai bogate încă şi ele suntŭ destulŭ de scusabile: nimicŭ nu este mai durerosŭ pentru ele decâtŭ acéstă substituire în Rumelia a influinţei latine, care pregătesce dominaţiunea austriacă, vechei influinţe grece şi ruse. Patriotismulŭ moscovitŭ nu póte face în schimbulŭ acestei consecinţe penibile şi neaşteptate sacrificiile pe carĭ le a consimţitŭ în 1877. De aci explosiunea mâniei alŭ cărei semnalŭ a fostŭ datŭ de ultimulŭ numĕrŭ alŭ ḑiarului »Russ.« N'ar fi óre mai înţeleptŭ de a se întreba cineva dacă forţa digestivă a Austriei este în raportŭ cu poftele de carĭ este bănuită? Un omŭ înţeleptŭ a împedecatŭ elŭ vre-o dată pe inamiculŭ sĕu sĕ nu-şĭ causeze o indigestiă? Dacă nu mĕ înşelŭ, cabinetulŭ nu pune tocmai preţŭ mare pe donchişotismulŭ slavŭ, elŭ are aḑĭ unŭ obiectivŭ precisŭ, cestiunea strîmtorilorŭ a cărei soluţiune se pregătesce pe căi indirecte în Asia centrală.

Axa politicei ruse s'a mişcatŭ cu o vitesă crescêndă spre Orientulŭ asiaticŭ de vre-o 15 anĭ, şi mai cu sémă dela retragerea principelui Gorciacoff. Aceia carĭ au avutŭ onórea sĕ vorbéscă cu decedatulŭ cancelarŭ îşĭ vorŭ aduce aminte câtŭ de streinŭ era de lucrurile din Asia, care nu-i plăcea de locŭ. Cu totulŭ alt-felŭ este în ceea ce privesce pe succesorii lui Gorciakoff: d. de Giers, care fu ministru în Persia, şi d. Zinovief, abilulŭ şi fórte ascultatorŭ directorŭ alŭ cancelariei asiatice. Aceştia au grăbitŭ opera începută la Taşkend în 1864, continuată la Khiva în 1873, şi acéstă operă este aḑĭ ca şi terminată.

Totŭ întinsulŭ semi-cercŭ de deşerturĭ, nisipurĭ şi óse barbare, care se întinde între marea Caspică şi platourile indo-chineze, pe ambele ţĕrmurĭ ale Oxului, se supune acum Rusiei. Acéstă înaintare neîncetată a d-tŭ de pretextŭ la puternice protestărĭ contra ambiţiunei acestei puterĭ. Dar acéstă revoluţiune naturală încetéză la gurile Oxului, la pólele munţilorŭ Persiei şi ai Afganistanului, acolo unde interesele englese începŭ. Cu anexiunea Mervului, cu supunerea de curêndŭ a triburilorŭ selbatice din Saraks şi Salors, carĭ rătăcescŭ pe pantele septentrionale ale Afganistanului, extensiunea legitimă a Rusiei a luatŭ sfĕrşitŭ.

Inaintândŭ în oasa din Akkal-Tekke, Ruşii au aruncatŭ acolo unŭ drum de ferŭ, acéstă cale ferată care plécă dela Caspica este actualmente în construcţiune până la Askabad, unde lungimea sa totală va fi de 450 kilometre. Avant-posturile cosace suntŭ stabilite de puţinŭ timpŭ în fortulŭ vechiului Saraks. Când calea ferată va ajunge până la Saraks, ceeace nu se póte de locŭ împedeca, regimentele din Caucasŭ vorŭ puté fi transportate în patru ḑile la Herat. Acestea suntŭ, resumate pe scurtŭ, faptele carĭ escită indignaţiunea pressei englese. Secretulŭ intenţiunilorŭ ruse, generalulŭ Sobolef l'a spusŭ într'unŭ modŭ franc în scrisórea sa către d. Aksakof: »Voimŭ sĕ putemŭ lovi pe Anglia în punctulŭ ei vulnerabilŭ, pentru ca sĕ obţinemŭ dela dânsa ceeace este dreptulŭ nostru, posesiunea Mărei Negre şi cheia strîmtorilorŭ.« Acésta era teoria lui Scobelef, aḑĭ ea este a tuturorŭ ruşilorŭ inteligenţĭ, şi după tótă aparenţa a guvernului lorŭ. Generalulŭ Sobolef arată cuvintele carĭ promitŭ Rusiei unŭ marşŭ triumfalŭ în India, în casŭ de neisbêndă; dér departe de a stătui acéstă cucerire, nu vede în ea decâtŭ unŭ mijlocŭ de presiune asupra Angliei ca sĕ îngşhebeze acéstă putere pe Bosfor: „Voimŭ ca Marea Négră sĕ fie o mare rusă şi pentru acésta ne trebue întrarea septentrională a Bosforului.« De Constatinopolŭ, generalulŭ nu ḑise nicĭ unŭ cuvêntŭ. Insemnéză óre acésta părăsire orĭ amânare prudentă? In orice casŭ, elŭ espune întrunŭ modŭ destulŭ de desluşitŭ, după părerea mea, planulŭ politicei naţionale. Masa spiritelorŭ înţelepte, şi de astădată trebue sĕ numĕrămŭ între acestia pe slavofilĭ, nu caută la porţile Heratului de câtŭ o posiţiune de ameninţare utilă pentru a obţine în Europa, când va sosi momentulŭ, satisfacţiunea dorită de secole.

Se póte ḑice óre că, redusŭ în aceste condiţiunĭ, acestŭ jocŭ diplomaticŭ şi militarŭ este fără pericole? De sigurŭ că nu. Suntŭ unele arme care rănescŭ de o potrivă atâtŭ pe aceia pe cari îi apĕră câtŭ şi pe aceia pe carĭ îi ameninţă. Se scie cum tóte drapelele, şi în particularŭ acela alŭ Rusiei, suntŭ fórte lesne angajate de către nisce agenţĭ prea zeloşĭ, carĭ tîrĕscŭ guvernulŭ după dênşii. Afară de acésta, s'ar puté întreba generalulŭ Sobolef, dacă Anglia esté aḑĭ adevĕratulŭ obstacolŭ alŭ speranţelorŭ pe care le nutresce în Bosfor şi a cărorŭ realisare o caută îngrijindŭ acéstă putere pe graniţa sa indiană. Austria, care nu póte fi atinsă în Asia, nu cântăresce ea o greutate cel puţin egală în calculele carĭ au de obiect Turcia? Conflictulŭ anglo-rusŭ în Indii, terminatŭ după cum este probabilŭ printr'o victoriă rusă, ar fi egemonia Germaniei asigurată pentru o jumĕtate de secolŭ, în centrulŭ unei Europĭ amputate de membrele sale necesarii. Este peste putinţă sĕ nu cugete cineva cu mâhnire la acéstă eventualitate, care erĭ încă aparţinea speculaţiunilorŭ unui viitorŭ himericŭ şi care va deveni cestiunea diplomatică arḑĕtóre a anilorŭ în care intrămŭ. Gândindu-ne la acésta, suntemŭ siliţĭ să căutămŭ undeva unŭ mijlocitorŭ, care ar înlătura pericolulŭ punêndŭ în acordŭ pretenţiunile fórte conciliabile ale celorŭ doi adversarĭ: fără sĕ vremŭ, căutămŭ a găsi pe acestŭ mijlocitorŭ în ţera unde acestŭ pericolŭ s'ar simţi mai multŭ, prin slăbirea ireparabilă a unui aliatŭ tradiţionalŭ şi a unui aliatŭ posibilŭ.

Resumezŭ acéstă prea lungă corespondenţă, în care am căutatŭ sĕ espunŭ problemele complexe şi conexe, pe carĭ presa le agită şi pe carĭ cabinetulŭ imperialŭ trebue sĕ le resolve pe o treia parte din meridianulŭ terestru. Rusia trebue sĕ compleze, în mările Chinei şi pe marea Roşiă, pe o parte a opiniunei, gelósă de întreprinderile coloniale ale altorŭ State. Ea lucréză în Egiptŭ pentru Germania, conformŭ obligaţiunilorŭ subscrise la Skiernevice, şi se încércă sĕ restrêngă acolo libertatea englesă pe canalulŭ care conduce în Indii. Ea luptă cu slăbiciune în Balcanĭ contra progresărei Austriei, suferindŭ în destulŭ de multŭ, în orgoliulŭ şi în credinţa sa, de acéstă înfrângere a slavismului. Ea caută revanşa sa şi îşĭ îndrepteză din ce în ce mai multŭ sforţările sale pe frontiera septentrională a Indiei englese, unde cucerirĭ necesarii au condus'o fatalmente, unde o amiciţiă fórte calculativă a împins'o, unde crede a găsi nodulŭ cestiunei orientale, cestiune care se resuméză pentru dênsa în posesiunea esclusivă a mărei Negre, în libera dispositiune de Bosforŭ.

Mişcărĭ în Macedonia.

Ḑiarulŭ oficiosŭ „Die Presse," care nu încetéză d'a se ocupa cu órecare îngrijire de totŭ ce se petrece în Macedonia, publică în numĕrulŭ sĕu dela 30 Ianuariu urmĕtorea relaţiune.

»Acţiunea bulgară şi contra-acţiunea grécă din Macedonia sĕ vĕdŭ nu numai sub formă politică séu naţională, ci şi sub formă confesională. Se repetă acum acele hărţuelĭ şi lupte ce se vĕḑură pentru prima óră la începutulŭ anului 1869 în Bulgaria de pe atuncĭ şi care conduseră la fundarea esarhatului bulgară.

Actualulŭ patriarchŭ ecumenicŭ, care ajută naturalminte pe Fanarioţĭ în Macedonia, voiesce a evită o ruptóre pe faţă cu Bulgarii şi de aceea după cum sĕ anunţă din Constantinopole, a permisŭ sĕ se facă în Catedrala bulgară din Fanarŭ consacrarea mitropoliţilorŭ bulgarĭ Teodosiu din Iuskiub şi Sinenios din Ohrida de către esarhulŭ Iosef, dér în presinţa unui mandatarŭ alŭ patriarchului. Până acum, Mitropoliile din Iuskiub şi Ohrida erau concedate directŭ de Patriarchŭ şi numai de Fanarioţĭ.

*) Décă ministrulŭ póte accepta séu respinge denumirea, atuncĭ elŭ întéresce séu nu întăresce. Câtŭ pentru noi amŭ credutŭ, că în casulŭ acesta, fiindŭ vorba de propunerea unui obiectŭ la scólele de statŭ, se cere aprobarea specială a ministrului. Red.

In privinţa închiderii seminarului bulgarŭ din Prilipŭ, în Macedonia, ni se scrie din Constantinopole că elŭ n'a fostŭ închisŭ directŭ de cătră guvernatorele Kemail-paşa, ci numai în urma stăruinţelorŭ necurmete ale Mitropolitului fanariotŭ din Mânăstire. Bulgarii din Prilipŭ, carĭ nu recunoscŭ de mai multĭ anĭ ca şefŭ supremŭ alŭ lorŭ decâtŭ numai pe esarchulŭ din Constantinopole, protestară contra acestei mĕsurĭ la ministrulŭ turcŭ alŭ instrucţiunii. Corespondentele nostru ne spune că în curêndŭ se va da voia d'a se redeschide acestŭ seminariu.

Totŭ »die Presse« mai publică şi următórea telegramă ce i se trămise din Rusciucŭ, cu data de 28 Ianuariu:

In Cipru, Rumelia Orientală, s'a ţinutŭ unŭ meeting fórte mare în favórea Macedonianilorŭ persecutaţĭ şi se trămiseră adrese de mulţămire d-lorŭ Gladstone şi Laveley.

In fine o telegramă, din Constantinopole, cu data de 30 Ianuariu şi publicată de Neue freie Presse, anunţă următórele:

Bulgarii macedonianĭ carĭ trăescŭ aicĭ au presintatŭ o plângere marelui vizirŭ contra episcopului Anthimosŭ din Dibra. Petiţionarii cerŭ suspendarea lui şi numirea unui altŭ episcopŭ de cătră Esarchulŭ Bulgar. Episcopulŭ Anthimosŭ este acusatŭ de mai multe violinţĭ precum şi de omorirea archimandritului bulgarŭ Teofilŭ, care a muritŭ véra trecută.

SCIRILE ḐILEI.

Programulŭ concertului d-lui comite Geza Zichy, ce se va da la 10 Februariu n. în sala Hotelului Nr. 1. cu concursulŭ societăţii filarmonice sub conducerea d-lui directorŭ alŭ musicei A. Brandner în favórea fondului de pensiunĭ a capeleĭ orăşenescĭ, este următorulŭ: 1. „Ungarische Klänge«, ca uvertură la o producţiune sĕrbătoréscă de Zichy. 2. »Andante con moto« din simfonia italiană (orchestra) de Mendelssohn. 3. a) „Liebestraum« de Liszt; b) »Polonaise« de Chopin. 4. »Faust-Fantasie« de Gounod. 5. „Ouverture la Euryanthe« (orchestra) de Weber.

Inceputulŭ la 8 óre séra.

—0—

Literatulŭ italianŭ Angelo de Gubernatis, despre care amŭ comunicatŭ într'unulŭ din numerii fóiei nóstre, că va scrie despre scriitorii ungurĭ, a sositŭ în Pesta. Linguşitorii nu-lŭ slăbescŭ nicĭ unŭ momentŭ.«

—0—

Mai multĭ flacăi din »Hosta,« suburbiu în Cluşiu, au închisŭ la 29 Ianuariu pe unŭ Slovacŭ sĕrmanŭ (drotoşŭ) într'unŭ coteţŭ de porcĭ şi nu i-au datŭ drumulŭ de câtŭ a doua ḑi. Causa a fostŭ că slovaculŭ, în locŭ sĕ lege în sĕrmă ólele ce i-s'au datŭ, s'a furişatŭ în bucătăriă şi a furatŭ d'acolo o şuncă.

—0—

In aceeaşĭ ḑi s'a întêmplatŭ în strada Pata din Cluşiu o scenă hazliă. Doi bărbaţĭ şi-au schimbatŭ femeile cu învoirea lorŭ. O femeiă din cele schimbate luă cu sine în noua sa căsnicie unŭ obiectŭ câştigatŭ cu primulŭ sĕu bărbatŭ, pe care acesta l'a cerutŭ înapoi. Cérta ce se născu de aicĭ făcŭ, ca noulŭ bărbatŭ sĕ scape cu capulŭ spartŭ. Moralitate exemplară!

—0—

Reuniunea pentru lăţirea limbei maghiare din Timişóra a hotărîtŭ în adunarea generală dela 1 Februariu n. sĕ dea trupei teatrale unguresci de acolo în trei anĭ de-a rêndulŭ câte 800 fl. pe anŭ, precum şi o adresă de mulţămită pentru întemeierea unui teatru ungurescŭ sĕ-o trimétă municipiului orăşenescŭ.

—0—

In urma reclamaţiunilorŭ mai multorŭ case marĭ din streinĕtate, Steffens, representantulŭ casei Hauser şi Loewenthal din Bucurescĭ, a fostŭ arestatŭ. Steffens e acusatŭ de abusŭ de încredere pentru o sumă de 40—50,000 lei. De asemenea a fostŭ arestatŭ şi apoi liberatŭ pe cauţiune zarafulŭ Benzal totŭ din Bucurescĭ, acusatŭ de asemenea de abusŭ de încredere.

—0—

La Sorbona din Paris a fostŭ la 2 Februariu unŭ tumultŭ provocatŭ de vr'o 50 de studenţĭ, carĭ au fluieratŭ pe unulŭ dintre profesorĭ, din causă că elŭ, în discursulŭ funebru ţinutŭ la înmormêntarea lui Edmond About, s'a esprimatŭ în câtva nefavorabilŭ pentru decedatulŭ.

—0—

Consiliulŭ federalŭ elveţianŭ a primitŭ o scrisóre, în care i se face cunoscutŭ că, în casŭ de nouĕ isgonirĭ, palatulŭ federalŭ va avé aceiaşĭ sórte ca şi edificiile din Londra.

Blaşiu, 3/2 1885.

Onorate d-le Redactorŭ!

'Mĭ permitŭ — deşi póte târḑiu — a vĕ comunica cevaşĭ din Blaşiu. Deja când voiescŭ sĕ esprimŭ numele Blaşiu, mĕ cuprinde o simţire tainică şi nu mĕ potŭ opri sĕ nu amintescŭ câtuşĭ de puţinŭ în trécătŭ despre însemnătatea lui pentru noi Românii.

E unŭ seculŭ de cândŭ s'a pusŭ basă la seminariulŭ teologicŭ, menitŭ de a cresce preoţĭ, carĭ se sciă desceptă şi poporulŭ şi ca păstorĭ ai lui sĕ-şĭ conducă turma sa la păşune bună şi sĕ-o feréscă de stricăciune Menirea lui şi-a şi ajuns'o în câtva, căcĭ vedemŭ că au eşitŭ din sînulŭ lui bărbaţĭ demnĭ de unŭ nume falnicŭ, unŭ Miculŭ (Clainŭ), Petru Maiorŭ şi alţii precum şi unii tinerĭ — teologĭ —, carĭ au concursŭ într'ajutorŭ poporului spre a scutura iobăgia multŭ hidósă.

— Cam pe acelaşĭ timpŭ, — sunt acuma 130 de anĭ împliniţĭ, — s'a edificatŭ, fără subvenţiune dela statŭ şi gimnasiulŭ, carele asemenea sĕ apropiă în câtva de ţinta spre care e menitŭ, adecă de-a creşce fii demnĭ poporului şi credincioşĭ lui, cărora sĕ-le pótă încrede durerile şi lamentările lui şi carĭ ca unii, ce'şĭ iubescŭ naţiunea sĕ se şi siléscă a pune totulŭ în lucrare numai şi numai spre a şi-o vedea fericită şi mulţămită cu sórtea ei, precum e démnă de-o sórte mai îndurătóre. Şi întru adevĕrŭ vĕḑurămŭ de pe băncile lui ridicându-se bărbaţĭ, demnĭ carĭ cunosceu durerile poporului şi se isbéu pentru binele lui.

Şi totŭ acestea s'au întêmplatŭ pe acelea timpurĭ triste, când gemeau Românii încă în catenele iobăgiei, atuncĭ cândŭ numai puţinĭ avéu putere şi permisiă ca sĕ cerceteze scóla. Şi apoi unde alergau ei sĕ'şĭ câştige nutrimêntŭ spiritului? Venea aicĭ; venea bietulŭ studentŭ din depărtărĭ fórte marĭ şi aducea cu sine şi provisiă. Astfelŭ umblau bieţii studenţĭ de pe atuncĭ, pe josŭ mai multŭ şi cu desagii în spate ca fericitulŭ întru memoriă Şincai cu scriptele sale.

Atuncĭ avéu alte nĕcazurĭ, acum avemŭ altele. Atuncĭ abia apucau sĕ scape de acasă sĕ înveţe ca sĕ scape de sórtea tristă a părinţilorŭ sĕi. Ei învĕţau decĭ cu voiă, noi însĕ învĕţămŭ şi de nevoiă, căcĭ cine învaţă de dragulŭ Maghiarilorŭ limba loru, sforţatŭ fiindŭ cine o învaţă cu plăcere şi atragere, avêndŭ chiar prin legea de naţionalitate din 1868 scutire de a-o învĕţa fără voiă? Dar ei totŭ ei suntŭ şi'n ḑiua de Paşcĭ! Şi ce spectaculŭ mai durerosŭ se póte oferi vederilorŭ unui Românŭ, decâtŭ se védă nisce bieţĭ copii, carĭ începŭ numai acum a cerceta scóla cum îşĭ rupŭ limba cu pronunţarea cuvintelorŭ unguresci pline de atâtea consunante aspre. Bieţii copii nicĭ în limba lorŭ maternă nu potŭ cetí şi cu tóte acestea trebue sĕ'şĭ bată capulŭ cum se înveţe nisce buchi unguresci.

Se trecŭ însĕ la o întêmplare mai recentă. V'aduceţĭ aminte că la conferinţa Românilorŭ desertaţĭ din tabera naţională de astă-primăvéră au luatŭ parte şi doi inşĭ din Blaşiu. Aceştia ca sĕ se escuse au susţinutŭ acolo că ei au mersŭ în numele Blăşienilorŭ. Unŭ opidanŭ românŭ din locŭ négă în publicŭ acésta aserţiune a lorŭ. Din causa acésta elŭ este fórte rĕu vĕḑutŭ la acei domnĭ. Mai dĕunăḑĭ se face alegere de jude opidanŭ. Unulŭ dintre cei combătuţĭ, d-lŭ Csatö, face totŭ posibilulŭ sĕ nu fie candidatŭ contrariulŭ sĕu; înţelege-se cu jidanii ce este de făcutŭ?! In fine înduplecă pe unŭ fiu de al lui Israilŭ se priméscă şi elŭ candidatura. Jidanulŭ se însinuă ca candidatŭ. Alegerea se face, opidanulŭ care a fostŭ combătutŭ pe Csató, nu e candidatŭ. Elŭ cade aşadară! Ce se face, ce nu, opidanii reclamă nemulţămiţĭ fiindŭ cu alesulŭ. — După vre-o trei sĕptĕmânĭ alegerea se face ne nou şi acum — spre cea mai mare nedumerire a d-lui Csató — reese, doritulŭ opidanilorŭ, contrarulŭ sĕu.

Brutus.

Din parlamentulŭ românŭ.

(Camera)

Şedinţa dela 22 Ianuariu. — D. Stoicescu dă citire unei petiţiunĭ a mai multorŭ sătenĭ din judeţulŭ Prahova, carĭ cerŭ unŭ ajutorŭ séu bănescŭ, séu în lemne din pădurile Statului spre a putea sĕ'şĭ reconstruiéscă casele distruse prin incendiu. D. raportorŭ Kivu, dă citire proiectului de lege, privitorŭ la încuragiarea fabricărei ţĕsăturilorŭ, sforilorŭ şi sacilorŭ de Jută. D-sa susţine proiectulŭ, arată causele care au făcutŭ pe comisiune sĕ admită ca introducerea în ţéră a Jutei, sĕ fie scutită de vamă, ca astfelŭ sĕ o pótă întrebuinţa şi celŭ mai săracŭ; ḑice că Juta este multŭ mai eftină, şi astfelŭ va scuti pe muncitorulŭ săracŭ, care fiind obligatŭ a'şĭ conserva productele séle în sacĭ, va recurge la Jută, deóre-ce cânepa este cu multŭ mai scumpă, şi nu toţĭ muncitorii ar fi dispuşĭ a plăti sacĭ de cânepă, de aceia rógă Camera a votá acestŭ proiectŭ fiind în avantagiul muncitorului săracŭ. Arată că întrebuinţarea plantelorŭ textile, ne vor scutí de colosalulŭ tributŭ ce suntemŭ forţaţĭ a dá streinilorŭ. Conchide rugândŭ Camera a dá o protecţiune puternică acestei desvoltărĭ industriale punêndŭ chiar premii pentru realisarea scopului. Se pune la votŭ proiectulŭ în totalŭ. D. I. Sturza ḑice că înainte de a obligá pe statŭ sĕ cumpere dela o fabrică, cere a sci câte fabricĭ vorŭ esistá în ţară. Cere a se luá mĕsurĭ necesare ca nu cumva fabricantulŭ sĕ aducă marfă din străinătate şi sĕ o vîndă în ţară ca productŭ alŭ sĕu — afară de acésta sĕ se fixeze şi preţulŭ. D. Lupulescu dă desluşirile cerute d-lui Sturza, ḑicêndŭ că statulŭ nu are decâtŭ a face licitaţĭ, şi la care va participá şi fabricantulŭ românŭ; până atuncĭ însă, până când se vorŭ înfiinţá fabricĭ în numĕrŭ suficientŭ, spre a satisface comandeln. D. Iepurescu vorbesce contra redactării proiectului de lege, susţinêndŭ că trebue a se şterge din proiectŭ partea aceia, unde se ḑice, „ca statulŭ sĕ fie obligatŭ a cumpĕrá numai dela fabricele române.« Se pune la votŭ cu bile proiectulŭ în totalŭ şi se primesce. D. raportorŭ Carabatescu dă citire proiectului de lege prin care se declară stinse rămăşiţele comunale şi judeţene asupra căilorŭ de comunicaţiă ce se vorŭ constata neîncasate la 1 Iulie 1884, din debitele anilorŭ trecuţĭ până la 1 Ianuariu 1879.

Ne cerênd nimenĭ cuvêntulŭ, se pune la votŭ cu bile proiectulŭ în totalŭ şi se primesce. D. raportorŭ alŭ Comisiunei financiare Lascar dă citire proiectului de lege, pentru deschiderea unui creditŭ suplimentarŭ de 831,174 lei pe séma Ministerului de finance, pentru diferinţa agiului ce este a se plăti de mai multe ministere în streinătate. Ne luândŭ nimenĭ cuvêntulŭ, se pune la votŭ cu bile proiectulŭ în totalŭ şi se primesce. D. Butculescu dă citire proiectului de lege, pentru scutirea de vamă a scórţei copacului de Coconarŭ, trebuinciósă la industria de tăbăcăriă. Ne luândŭ nimenĭ cuvêntulŭ se pune la votŭ cu bile proiectulŭ de lege în totalŭ şi se primesce.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 5 Februariu. — Câştigulŭ principalŭ de 5000 fl. a loteriei arangiate în favórea institutului de pensiunĭ a ḑiariştilorŭ a fostŭ plătită de bancherulŭ Fuchs pe basa unui losŭ falsŭ ce i s'a presentatŭ. Inainte cu cincĭ ḑile s'a înfăţişatŭ adevĕratulŭ proprietarŭ, şi astfelŭ eşí la lumină că celŭ dintêiu losŭ a fostŭ falsificatŭ. Criminalulŭ falsificatorŭ a fostŭ arestatŭ la băile dela Stubnya. Fondulŭ de pensiune nu sufere prin acésta nicĭ o pagubă.

Deşiu, 5 Februariu. — In 13 Februariu n. va pleca pe noua liniă ferată Deşiu-Bistriţa primulŭ trenŭ cu comisiunea technică examinătóre.

DIVERSE.

Unŭ nou proprietarŭ de menageriă. — „Budp. Tgbl.« scrie: In cercurile aristocratice din Pesta circulă de câtva timpŭ o carte fórte hazliă, „Almanachulŭ Gothei,« şi anume volumulŭ dedicatŭ comiţilorŭ. In acéstă carte se află de rêndulŭ acesta unŭ nou comite, anume comitele Ludovicŭ Tisza, despre ale cărui insignii e scrisă o pagină întrégă. Aceste insignii suntŭ fórte curióse, conţinŭ, pe lângă coróna de cetăţénŭ, pălăria de duce, mantaua de principe şi încă câteva bucăţĭ de toaletă de ale personalităţilorŭ nobile. Pe lângă acésta în insignii se vede o formală menageriă. Nu numai mielulŭ şi bălaurulŭ, ci şi leulŭ şi tigrulŭ sunt puşĭ şi cui nu'i sunt de ajunsŭ aceste fére, acela póte fi mulţămitŭ cu o duzină de elefanţĭ de tóte mărimile. Când s'au presentatŭ aceste insignii oficiului heraldicŭ din Viena, oficiulŭ a declaratŭ, că astfelŭ de insignii n'au mai esistatŭ şi rugă sĕ lase afară celŭ puţinŭ câteva bucăţĭ de îmbrăcăminte, căcĭ în forma actuală aceste insignii ar fi multŭ o firmă pentru unŭ proprietarŭ de menageriă. Noulŭ comite însĕ se ţinŭ de aceste insignii şi, deórece fratele sĕu este ministru-preşedinte alŭ Ungariei, insigniile rĕmaseră neschimbate şi se admiseră în contra opiniunei directe a oficiului heraldicŭ.

⁂

»Ea« — Dintr'o carte apĕrută de curêndŭ în nemţesce, sub titlulŭ »Lexiconulŭ amorului,« »Unitatea naţională« extrage următorulŭ articolŭ despre vorba »ea« Ea însemnéză ceea ce este mai frumosŭ, mai drăgălaşŭ măi plinŭ de spiritŭ, mai amabilŭ mai virtuoşŭ, mai încântătorŭ, mai tainicŭ, mai dumnezeescŭ din totŭ ce esistă pe acestŭ pămêntŭ, până în momentulŭ în care unŭ capriciu alŭ sorţei face dintr'ênsa o fiinţă urîtă şi respingĕtóre. Ea e unŭ îngerŭ, ce se preface în demonŭ unŭ porumbelŭ ce devine şérpe, unŭ mielŭ ce se preface în tigru, o flóre care se vestejesce şi din mirosulŭ căreia numai rĕmâne nimicŭ în urmă. Uneorĭ, în casurĭ fericite şi fórte rarĭ, ea nu se schimbă ci rĕmâne îngerulŭ, porumbelulŭ, mielulŭ, flórea mirositóre, acésta depinde în prima liniă de la grădinarulŭ care are sĕ o îngrijéscă.

⁂

Monede romane în Bucovina. — Lângă Suceava, unŭ ţĕranŭ românŭ a găsitŭ o ólă plină de monede romane, despre carĭ încă nu se póte determiná cu precisiune din ce epocă suntŭ, căcĭ suntŭ fórte şterse. In oraşulŭ Siretŭ s'a găsitŭ la facerea unei case douĕ cărămizĭ aşa numite »lateres.« Acestea suntŭ primele cărămiḑĭ romane găsite în Bucovina.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Februarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—
Rentă de aurŭ 4%	98 30
Rentă de hârtiă 5%	94.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	102.–
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.–
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone	100.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.–
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	118.–
Renta de hârtiă austriacă	83.45
Renta de arg. austr.	83.95
Renta de aurŭ austr.	106.85
Losurile din 1860	—.—
Acțiunile băncei austro-ungare	868.—
Act. băncei de creditŭ ung.	312.–
Act. băncei de creditŭ austr.	302.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.77–
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.30
Londra 10 Livres sterlinge	123.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 22 Ianuariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93½	—
» convert. (6%)	86	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	97¼	—
» „ „ (5%)	82¾	—
» » urban (7%)	93¼	—
» » » (6%)	90	—
» » » (5%)	87¼	—
Banca națională a României	1180	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	273	—
« » » Națională	211	—
Aurŭ	13½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 5 Februarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.56	Vênd.	8.58
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	9.75	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	128.—	„	129.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Cea mai eftină gazetă ilustrată în toată lumea este de buna seamă

Unica gazetă română poporală:

Cărțile Săteanului Român

CARE 'ȘI-A ÎNCEPUTŬ CURSULŬ AL X-LEA

și ese în Gherla la „Cancelaria NEGRUȚIU“ în fie-care lună regulat în numerĭ câte de o coală și mai bine.

Fie-care numĕrŭ este ILUSTRAT cu 2—3 ICOANE.

Prețulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e numai 1 florinŭ v. a.

Noi amŭ făcutŭ și vomŭface din parte-ne totŭ ce ne va sta în putință, ca **pentru neînsemnata sumă de 1 florenŭ v. a. sĕ dămŭ poporului românŭ o fóiă bună și drăgălașă** — de învĕțătură și petrecere pentru toțĭ Românii: — facă și inteligența română totŭ posibilulŭ, ca poporulŭ românŭ împreună cu tinerimea română mai cu puțină sciință de carte sĕ afle că există acéstă fóie; și suntemŭ sigurĭ, că peste puținŭ ea va străbate în casa și a celui mai săracŭ țĕranŭ, care scie numai cetí câtŭ de puținŭ. Numai de atâta rugamŭ pe domnii preoțĭ și învĕțătorĭ: sĕ spună poporului, că există o gazetă scrisă în limba lui și sĕ îndemne pe cărturarii aceluia ca sĕ céră dela noi unŭ numĕrŭ de probă, care îlŭ trimitemŭ **gratisŭ fie-cui**, îndată ce ni-lŭ cere.

Abonații vorŭ căpĕta gratisŭ de totŭ și mai multe portrete și icóne de mai mare prețŭ decâtŭ e întregŭ prețulŭ de prenumerațiune.

1—3

Bóle secrete

le vindecŭ pe basa celei mai nouĕ constatărĭ ale sciinței, chiar și casurile cele mai desperate fără ca cineva sĕ fie împiedecatŭ dela lucrulŭ sĕu. Asemenea vindecŭ urmările rele ale **pĕcatelorŭ tinereței** (onania), **slăbiciune de nervi și impotența.** Mare discrețiune. Ne rugămŭ pentru descrierea completă a bólei.

Dr. Bella,

membru alŭ mai multorŭ societățĭ scientifice etc.

6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1,59	10,09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Ago tonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.